

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษาวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี อำเภอปรางเมวบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี ที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชนในการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปสู่การสร้างอาชีพเสริมโดยทำการสำรวจปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างอาชีพเสริมในชุมชน สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากรในตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี อำเภอปรางเมวบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถสรุปโดยภาพรวม ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรในตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี จากผลการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 มีอายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 35.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 24.9 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 34.9 และมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 35.9

ข้อมูลรูปแบบอาชีพเสริมที่ตรงกับความต้องการของประชากรในตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี จากผลการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการใช้เวลาว่างต่อวัน 1-2 ชั่วโมง ร้อยละ 41.2 ต้องการมีรายได้เสริมต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ร้อยละ 38.7 ต้องการลงทุนกับการประกอบอาชีพเสริม 1,001-1,500 บาท ร้อยละ 40.7 ความคาดหวังจากการประกอบอาชีพเสริมคือต้องการให้เป็นที่ต้องการของตลาดร้อยละ 35.7 และต้องการให้สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกันทำได้ 31.9

ข้อมูลความต้องการของประชากรตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี ต่อปัจจัยในการสร้างอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ จากผลการสำรวจความต้องการของประชากรตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี ในการสร้างอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ นั้น สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ ปัจจัยด้านลักษณะวัสดุใน

การประกอบอาชีพเสริม ปัจจัยด้านลักษณะการพัฒนาทักษะ ค่าเฉลี่ยรวม 3.11 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.308 ปัจจัยด้านประเภทของอาชีพเสริม 3.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.194 และปัจจัยด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม ค่าเฉลี่ยรวม 2.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.275

ปัจจัยด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.059 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศของชุมชน ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน

ปัจจัยด้านปัจจัยด้านลักษณะการพัฒนาทักษะได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.11 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.308 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้

ปัจจัยด้านประเภทของอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.05 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.194 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ เครื่องจักรสาน การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย การนวดฝ่าเท้า การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย และที่พักแรม (Home Stay)

ปัจจัยด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมได้รับความต้องการในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.275 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ มะพร้าว สับปะรด มะม่วง ว่านหางจระเข้ และกุ้ง

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปราณบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ที่แตกต่างกันจากสมมติฐานนี้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % และความคาดเคลื่อน 5% และสามารถแทนค่าตามสูตรได้ดังนี้

H_0 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรามบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

H_1 = ประชากรในชุมชนตลาดเก่าปรามบุรี 200 ปี ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านอายุที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ต่อปัจจัยย่อยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน แต่ปัจจัยย่อยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ต่อปัจจัยย่อยในด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และด้านประเภทของอาชีพเสริมแตกต่างกัน แต่ปัจจัยย่อยในด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริม และลักษณะการพัฒนาทักษะนั้นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อจำแนกคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความต้องการปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าปรางเมวบุรี 200 ปี อำเภอปรางเมวบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยแบ่งตามปัจจัยในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ด้านลักษณะวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชน ไม่ทำลายระบบนิเวศของชุมชน ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน และช่วยให้เกิดรายได้ภายในชุมชน เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปรางเมวบุรีนั้น มีวัฒนธรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์ และพอเพียงดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงชี้ชัดถึงความต้องการใช้วัสดุชุมชนที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน และเป็นวัสดุที่หาได้ในชุมชนไม่ทำลายระบบนิเวศของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนของ อีระภุชเวต อภิชาติ (2553) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมชุมชน ในที่นี้เป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน โดยเกิดจากนักพัฒนาที่ได้ปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ตลอดจนได้มีการศึกษาชุมชนเพื่อทำให้เกิดการแก้ไขชุมชน และพบองค์ประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดขึ้นทำให้ชุมชนยังคงดำรงอยู่ได้ด้วยองค์ประกอบต่างๆ ความพยายามในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติที่อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ ทักษะ กรอบความคิดตัวบุคคล ซึ่งเราอาจจะสรุปได้ว่า ในบรรดาผลผลิตเหล่านี้เป็นทั้งด้านความรู้ความสามารถ (ภูมิปัญญา) และเป็นทั้งตัวแทนของระบบคุณค่าแต่ละระบบ เช่น เราถือเราคุณค่าที่จะเอาชนะ และเป็นนายธรรมชาติ (Harmony/ Dominate) หรือเราถือคุณค่าว่าจะอยู่ร่วมอย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ (Harmony) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธรีญา สุขสุวรรณพร (2553) ที่พบว่า ประชาชนยังคงมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด โดยที่อาชีพเสริมนั้นต้องไม่มีผลกระทบต่ออาชีพเดิมไม่ต้องเดินทางไปทำงานในต่างพื้นที่ และยังต้องการที่จะมีอาชีพเสริมที่เป็นลักษณะแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สมาชิกในครอบครัวมาช่วยกันทำ

ด้านประเภทวัสดุในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ มะพร้าว สับปะรด มะม่วง วานหางจระเข้ และกุ้ง เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปรางเมวบุรีนั้น สภาพแวดล้อมในบริเวณนั้น มะพร้าว สับปะรด และมะม่วง หาได้ง่าย และราคาไม่แพง อีกทั้งคนในชุมชนประกอบอาชีพทำไร่ และทำสวนเป็นจำนวนมาก ผลผลิตที่เหลือจากการส่งเข้าโรงงาน

อุตสาหกรรมจึงนำมาใช้ประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอาชีพของ ประดิษฐ์ อุปชัย และคณะ (2534) ที่กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิตบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับ การพัฒนาค่านิยมทางอาชีพ การประมวลความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางอาชีพ การเรียนรู้ เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ และการได้ทดลองสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ (2553) ที่พบว่า ผลการดำเนินการสร้างอาชีพเสริมที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนอย่างครบวงจรเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ชาวบ้านในชุมชนสามารถลดการใช้สิ่งของต่างๆ ที่ทำจากพลาสติก หรือใยสังเคราะห์ซึ่งเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปตามเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นวิถีชีวิตแบบเดิมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้ไม้ไผ่ที่มีเป็นจำนวนมากมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับใช้กันเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ด้านลักษณะการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ การชี้แนะแนวทางโดยปราชญ์ชาวบ้าน การให้ความสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การให้ความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน การอบรมให้ความรู้โดยวิทยากร และผลการวิจัยจากสถาบันที่เชื่อถือได้ เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปราณบุรีนั้นโดยทั่วไปจะเป็นลักษณะของครอบครัวดั้งเดิมโดยส่วนมากแล้วจะประกอบอาชีพตามภูมิปัญญาเดิมที่ตนถนัด การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริมจึงต้องการที่จะให้ปราชญ์ชาวบ้านมาทำการแนะนำเพิ่มเติม เนื่องจากจะได้รับความเป็นกันเองและมีการสอบถามเมื่อมีข้อสงสัยเป็นระยะๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไซยา เอี่ยมขำ (2552) ที่กล่าวไว้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วมตลอดจนในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากต้องไปประกอบอาชีพ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน อีกทั้งขาดทักษะวิชาการ จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจไม่มีทักษะในกระบวนการ ซึ่งมีงานวิจัยที่เป็นตัวอย่างและสอดคล้องกันของ ภาณุเดช เพียรความสุข (2549) ที่พบว่า ในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาชาวบ้านโดยส่วนมากคือตลาดและขาดการจัดการที่ดีถ้ามีหน่วยงานทางภาครัฐให้การสนับสนุนในการหาตลาดหรือมาให้การอบรมเกี่ยวกับการทำสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการตั้งกลุ่มให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ฝึกให้ชาวบ้านมีการจัดการภายในกลุ่ม และอบรมเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัช ขมมิ่ง (2553) ที่พบว่า ต้องการความช่วยเหลือ

เรื่องการสนับสนุนการเงินในการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงไปคือ ต้องการสนับสนุนทางวิชาการ ปัญหาอุปสรรคที่อาจทำให้การทำอาชีพเสริมไม่ประสบความสำเร็จ คือเงินทุน และส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มีทุน หรือทุนสำรองให้ใช้ในการประกอบอาชีพ

ด้านประเภทของอาชีพเสริมกลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ เครื่องจักรสาน การปรุงอาหารเพื่อจำหน่าย การนวดฝ่าเท้า การถนอมอาหารเพื่อจำหน่าย และที่พักแรม (Home Stay) เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าปรามบุรีนั้นมีวัสดุที่หาได้ง่ายคือ มะพร้าว ซึ่งทางมะพร้าว (ใบมะพร้าว) สามารถนำมาทำเครื่องจักรสานเช่น พัด จักจั่น และปลาตะเพียน เพื่อจำหน่ายได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอาชีพเสริมของ อิศราพันธ์ ชูชุกิ (2548) ที่กล่าวไว้ว่า อาชีพเสริม หมายถึง อาชีพที่ประกอบกันเป็นธุรกิจภายในครอบครัวที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่ต้องการฝึกอบรมพอสมควร เช่น อาชีพทำของที่ระลึกด้วยวัสดุท้องถิ่น การปลูกผัก การเลี้ยงปลา เป็นต้น และผู้ประกอบการอาชีพเสริม หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจในครอบครัว บางแนวคิดกล่าวว่า อาชีพเสริมเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด กำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภานุเดช เพียรความสุข (2549) ที่พบว่า ชาวบ้านในชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีความอบอุ่นในเรื่องครอบครัว และชุมชนตำบลนาแกเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย โดยอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพราะเป็นชุมชนไม่ค่อยเจริญมากนัก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรคำนึงถึงความต้องการของประชากรที่สอดคล้องกับนโยบายองค์กรเพื่อพัฒนาศักยภาพการสร้างอาชีพเสริมให้กับชุมชน
2. ควรกำหนดแผนการดำเนินงานโดยมีหน่วยงานของทางภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อความยั่งยืน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีการประกอบอาชีพแล้ว เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลในการสร้างอาชีพเสริม
2. ลักษณะของการประกอบอาชีพเสริมควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนที่ทำการสำรวจเพื่อพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพเสริม

3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ให้ชุมชนสร้างวินัย มีระเบียบ สังคมที่หน้าอยู่ การบริการสำหรับผู้มาเยือน สร้างไทด์จากเด็กนักเรียนในช่วงปิดเทอม เพื่อพัฒนาอนาคตเด็กนักเรียนที่ดีในวันข้างหน้า
2. โดยทั่วไปแม่ค้า พ่อค้า มักค้าขายสินค้าที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนพื้นบ้านอยู่แล้ว สินค้าง่าย ๆ การใช้ง่ายง่ายขึ้น ทำให้มีการหมุนเวียนรายได้สำหรับพ่อค้า แม่ค้าเป็นอย่างดี